

ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช

นางสาวทวงใจ เอช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสุทรปริชญ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ศูนย์วิทยศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974- 566 - 410 - 2

011927

I15585645

Word Geography of Southern Thai Spoken in Surat Thani
and Nakhon Si Thammarat

Miss Duangjai Ache

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี
และนครศรีธรรมราช

โดย

นางสาวดวงใจ เสง

ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. ก้อยา ทิงศภทิพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอุมติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริชญานหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาอบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ฉักขนิยานาวิน)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. ก้อยา ทิงศภทิพย์)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี

และนครศรีธรรมราช

ชื่อนิสิต

นางสาวดวงใจ เอช

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ทิงศภทิพย์

ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

ปีการศึกษา

2528

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการแปรของศัพท์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช และนำผลการศึกษามาแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย พร้อมทั้งเปรียบเทียบ การแปรของศัพท์กับการแปรทางเสียงที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยยรรยจากงานวิจัยของประภาพรพร เสถียรคันทิกุล (2527) จำนวน 30 หน่วยยรรย โดยคัดเลือกเฉพาะศัพท์ที่สุราษฎร์ธานี ต่าง จากนครศรีธรรมราช จัดทำเป็นแบบสอบถามส่งไปยังอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน ประจำตำบล ตำบลละ 1 โรงเรียน รวมจุดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 267 จุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 228 จุด คิดเป็นร้อยละ 85.39

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าที่ปรากฏในแบบสอบถามว่ามีที่ศัพท์ และแสดงการกระจาย ของศัพท์ลงบนแผนที่ จากผลการกระจายของศัพท์ทำให้แบ่งประเภทของแผนที่ได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ ประเภทที่ไม่สามารถแบ่งบริเวณที่ศึกษาออกเป็นพื้นที่ย่อยได้ และ ประเภทที่สามารถแบ่งบริเวณที่ศึกษาออกเป็นพื้นที่ย่อยได้ จากการพิจารณาแผนที่ประเภท ที่สามารถแบ่งบริเวณที่ศึกษาออกเป็นพื้นที่ย่อยได้ ทำให้สรุปได้ว่า แนวแบ่งเขตภาษาที่ สำคัญอยู่ที่บริเวณเส้นแบ่งเขตจังหวัด โดยมีชื่อยกเว้นอยู่ 2 กรณี คือ ที่ อ.ขนอม และ สิชล ในนครศรีธรรมราชซึ่งมีแนวโน้มของการใช้ศัพท์เหมือนกับสุราษฎร์ธานี และแถบ อ.พระแสง เวียงสระ และกิ่ง อ.ชัยบุรีในสุราษฎร์ธานีซึ่งมักใช้ศัพท์เหมือนกับนครศรีธรรมราช

A

Thesis Title Word Geography of Southern Thai Spoken in
 Surat Thani and Nakhon Si Thammarat

Name Miss Duangjai Ache

Thesis Advisor Assistant Professor M.R. Kalaya Tingsabadh, Ph.D.

Department Linguistics

Academic Year 1985

ABSTRACT

The main purpose of this thesis is to study lexical variation in Southern Thai spoken in Surat Thani and Nakhon Si Thammarat in order to divide it into sub-dialects and to compare the result of this study with the results of previous studies of phonological variation.

The questionnaire used in this study consists of thirty semantic units chosen from Prapapan Senitantikul's research (1984) on the basis of their being represented by different lexical items in Surat Thani and Nakhon Si Thammarat. The questionnaire was sent by post to the headmaster of 267 Tambon schools in both provinces. 85.37 percent of the questionnaires was sent back.

The words obtained for each semantic unit were analyzed to find out the lexical items representing each unit. The distribution of the lexical items for each semantic unit is then shown on a map.

The maps may be divided into two types, these showing no linguistic boundary and those showing a linguistic boundary.

The study shows that the provincial boundary is a significant linguistic boundary with some exceptions. Amphur Khanom and Sichol of Nakhon Si Thammarat often use the lexical items similar to those of Surat Thani and Amphur Phrasaeng, Wiengsra and Chai-buri of Surat Thani often use the lexical items similar to those of Nakhon Si Thammarat.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคณาจารย์
หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัญญา ทิงศกัณฐ์
อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆ ตลอดทั้งการตรวจ
แก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา

อาจารย์ ดร. สุภาพร ลักษณะียนาวิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา
บางส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. เพ็ญศิริ วงศ์วิภาณนท์ รวมทั้งคณาจารย์ในภาค ที่ให้ความช่วยเหลือคอย
ถามไถ่และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอ
กราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณดวงจิต นวกิจวัฒนา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณพัชรี เลิศบัณฑิตกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งโดยไม่เห็นแก่
เหน็ดเหนื่อย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
จากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนประจำตำบลในจังหวัด
สุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดที่ทำการศึกษา	19

2 วิธีดำเนินการวิจัย

การคัดเลือกหน่วยกรณีศึกษา	24
การสร้างแบบสอบถาม	25
การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูลและประกอบแบบสอบถาม	25
การวิเคราะห์ขั้นต้น	26
การแสดงผลการกระจายของศัพท์	29
การแบ่งเขตภาษาย่อย	30

3 การวิเคราะห์ศัพท์

การจัดกลุ่มคำตามจำนวนพยางค์	31
เกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์	31
เกณฑ์ 1	31
เกณฑ์ 2	31

เกณฑ์ 3	32
เกณฑ์ทางเสียง	32
สรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยวรรณคดี	40
4 การกระจายของศัพท์	57
5 การแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย	93
การทำแผนที่แสดงการแบ่งพื้นที่ย่อย	93
การจัดประเภทของแผนที่	94
การหาแนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย	126
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัย	134
อภิปรายผล	135
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูล	148
ภาคผนวก ข รายชื่อตำบลที่เป็นจุดเก็บข้อมูล	150
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้สำรวจข้อมูล	160
ภาคผนวก ง ตารางแสดงการวิเคราะห์แต่ละหน่วยวรรณคดี	164
ประวัติผู้เขียน	224

ตารางที่

1. แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ในแต่ละอำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	27
2. แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ในแต่ละอำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช	28
3. แสดงผลการวิเคราะห์ห้ห้แต่ละหน่วยบรรด	40
4. แสดงการให้ห้ห้แต่ละหน่วยบรรดของแต่ละอำเภอในจังหวัด สุราษฎร์ธานี	162
5. แสดงการให้ห้ห้แต่ละหน่วยบรรดของแต่ละอำเภอในจังหวัด นครศรีธรรมราช	192

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้วรรณยุกต์เป็นหลัก	6
2 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้พยัญชนะกั้น ง- และ ต- เป็นหลัก	8
3 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้เสียงพยัญชนะท้าย -อ และ -ก เป็นหลัก	9
4 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้เสียงสระ ะ-ว และ ะ-ว เป็นหลัก	11
5 แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้เสียงสระ -ย และ -อ เป็นหลัก	12
6 แผนที่แสดงเขตภาษาย่อยในจังหวัดนครศรีธรรมราช	16
7 แผนที่แสดงการกระจายของรูปแบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นจังหวัด นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี	17
8 แผนที่แสดงอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช	23
9-38 แผนที่แสดงการกระจายของศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช	63-92
39-68 แผนที่แสดงการเกาะกลุ่มของศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช	95-125
69 แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาตรงกับเส้นแบ่งเขตจังหวัด	128
70 แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาบางส่วนตรงกับเส้นแบ่งเขตจังหวัด	129

ภาพที่		หน้า
71	แผนที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาอยู่ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี	130
72	แผนที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาอยู่ในบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช	131
73	แผนที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาทั้งหมด	133

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย